

FRAMSIDAN/

AKTUELLT FRÅN
REGIONBIBLIOTEK
VÄSTRA GÖTALAND

2000:3

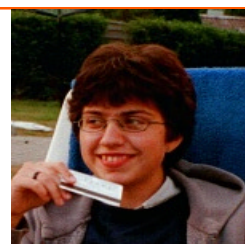

Ung bild av
biblioteket

INNEHÅLL

UNG BILD AV BIBLIOTEKET	4
UNGDOMSLYRIK	6-7
SKRIVARLÅGRET I KUNGÅLV	8
BARN- OCH UNGDOMSKULTUR I ULRICEHAMN	10
BIBLIOTEKSVERKSAMHET I ULRICEHAMN	11
TRANEMO BIBLIOTEK - BARA LITE MINDRE	12
"FÄNGSLANDE" BARNKULTUR I SVENLJUNGA	13
BIBLIOTEKS-SM I FALKÖPING	15

FRAMSIDAN LEDARE NUMMER TRE 2000

Biblioteket i framtiden

Det är bara att inse. Jag är inte opartisk i den här frågan. Jag älskar biblioteket och bokförvararnas värld. Båda mina föräldrar är från början bibliotekarier och det som för yngre barn kan verka skrämmande på bibblan blev för mig något hemtamt. På biblioteket kunde jag och kan jag fortfarande hitta allt jag är nyfiken på. Allt jag vill veta något om, finner jag på biblioteket. Ja, biblioteken är en sådan enormt viktig kunskapskälla att det borde vara straffbart att ens föreslå att stänga dem. Biblioteken ger kunskap åt människor. Så, inför det nya millenniet vill biblioteken finna nya vägar att sprida kunskapen. I takt med den nya tiden vill också biblioteken förändras, man vill se "biblioteket i tiden". Därför brottas man med frågor sådana som: Vad kan vi förändra och hur skall biblioteken se ut i framtiden? Jag skulle vilja svara på de frågorna med en liten teori som jag har. Jag kallar den: Världen är styrd av 40- och 50-talister.

40-talister och 50-talister är den generation som på allvar har varit med om den nya och kanske mest omgripande revolutionen, IT-revolutionen. De minns ofta och gärna hur datorerna såg ut på den tiden då datortekniken var ny.

Hur datorerna tog upp hela rum och vilken fantastisk utveckling datorerna har genomgått. Även om de själva inte alltid kan och till och med är rädda för att handskas med den nya tekniken så uttrycker de sin djupa beundran för den. Vid det här laget har berättelsen antagit nästan religiösa proportioner och berättaren gestikulerar och gör miner för att illustrera detta fantastiska för sina barn. I nästa stund lovar berättaren att i framtiden kommer datorerna att kunna göra allt, prata, laga mat, städa, bädda sängar. Ja, allt vi vill. Efter cirka tjugo minuter har berättaren utlovat mirakel och datorerna har uppgått i symbios med Gud. Vad jag menar är att 40-talister och 50-talister är milt sagt, dataentusiaster. För min egen generation, dvs barnen, är datorerna inte lika spännande och fantastiska. För vår del är det lika vanligt att skicka ett e-mail som att ringa ett telefonsamtal. För oss blir inte framtiden rosaskimrande så fort man nämner datorerna i samband med den. Nu är det dock så att 40-talister och 50-talister styr världen och det är också de som skapar vår framtid. Om inte rosaskimrande så åtminstone datafylld. Inget fel i det. Men om datorerna erbj-

der oanade möjligheter inom en mängd områden, handel hemifrån, enkla kontakter med människor i andra länder, dataspel, DVD m m så blir den ofrånkomliga konsekvensen att datorerna gör mer och mer saker och människorna mindre och mindre. Man går inte ut på samma sätt, man jobbar hemifrån, handlar hemifrån och på kvällarna träffar man sina kompisar över Internet. Biblioteken

borde vara en motpol till allt detta. En plats för gemenskap, sammankomst och utbyte av erfarenheter, kultur. Den mängd kulturer som finns i Sverige, den borde biblioteken samla på, förvara och förvalta. Biblioteken borde satsa på att bli den mötesplats som kyrkorna var för hundra år sedan. En plats där man träffar både riktiga och fiktiva människor. Genom möten och genom böcker, inte

genom dataskärmar. Ett fint exempel är Stadsbibliotekets i Göteborg satsning på ungdomar under "kulturnatta". Synd att det bara handlar om en natt, sådant arbete borde pågå under hela året.

Karolina Enquist Källgren

UNG BILD av biblioteket

- Regionbibliotekets monter på Bok & Bibliotek

»EWA KOLLBERG«

Vad har äldre tonåringar för bild av biblioteket? Vad tycker man är viktigt för att känna sig hemma där? Vilka typer av medier förväntar man sig att finna? Hur stor roll spelar det bemötande man får och personalens attityder till ungdomar? Naturligtvis finns det inga enhetliga svar på dessa frågor. Kan tyckas lika poänglöst som att fråga hur 40-åringar vill ha sitt bibliotek... Biblioteken har genom åren ansetts för att ensidigt ägna sig åt de yngre barnen – fast å andra sidan talar det ofta om hur bibliotekens satsningar på nya medier och ny teknik lockar just ungdomar till biblioteken som aldrig förr. Vad tycker då några av regionens ungdomar att de har för bild av biblioteket och utbudet där och hur skulle de vilja ha det?

Regionbiblioteket inbjöd intresserade kommunbibliotek att vara med och diskutera idén att spegla ungdomars bild av biblioteket på Bok & Biblioteksmässan i höst. En samrådsgrupp bildades, ett uppdrag till ungdomar skickades ut till regionens gymnasieskolor om att vara med och arbeta fram idéer hur detta kunde speglas i en monter. Vi bad kollegor på regionens samtliga kommunbibliotek och gymnasiebibliotekarierna om hjälp med spridning av informationsbladet. Uppropet inbjöd också unga människor att inkomma med berättelser, dikter, foto, teckningar eller att med drama, dans, musik, video eller bildspel ge sin bild av bibliotek, böcker och läsning. Det kunde vara något att framföra eller att ställa ut – allt för att få fram tankar, idéer, önskningar och upplevelser som handlar om bibliotek. Ungdomar inbjöds också att vara med att utforma monter. Några trevande svar inkom ganska omgående och en bibliotekarie, Tina Haglund, skolbibliotekarie i Tranemo, timanställdes som projektledare för att hålla i det praktiska tillsammans med Regionbibliotekets personal.

En mindre arbetsgrupp har träffats ofta och samrådsgruppen har träffats 4-5 ggr.

Enkäter skickades ut till ett antal gymnasieskolor om vilka skönlitterära böcker, facklitteratur, tidskrifter och CD-skivor ungdomar skulle prioritera om man själv fick stå för inköpen. Frågan ställdes också vilken författare man helst ville träffa på sitt bibliotek... Drygt 200 svar inkom från gymnasister på olika gymnasieskolor.

En grupp ungdomar som anmält intresse för att delta ingick i arbetsgruppen. Idéer bollades med referensgruppen. Många okonventionella idéer på utformning kläcktes men resurser och omständigheter medgav inte att bygga upp ett modellbibliotek utan målsättningen blir mer att antyda önskad miljö, spegla vilka medier man vill ha samt bjuda på upplevelser och spännande möten i monter. Förutom ungdomars uppläsningar, bjuds

också på bibliotekskabaré, författarbesök och framträdande av kollegor och andra som arbetar med ungdomsgrupper. Ett inte okänt företag sponsrar med gratis chips och gratisexemplar av tidningar delas ut....

Regionbiblioteket står för merparten av kostnaderna men generös sponsring av bl a Bok & Bibliotek och Göteborg & Co har möjliggjort denna ungdomsmonter.

McDonald's – som också backar upp den kommande Läsrörelsen - har lovat att upplåta sin scen för Munkebäcksgymnasiets bibliotekskabaré. Inte att förglömma ungdomarnas insatser och förstås kreativa kollegor ute på biblioteken som avsatt arbetstid för att delta i samrådsgruppen!

Varmt välkomna till Regionbibliotekets monter!

Ung bild av biblioteket

Regionbibliotek Västra Götaland

på Bok & Bibliotek

Besök vår monter E03:02

Smakbiter ur programmet: Möt Terry Pratchett - en författare ungdomarna önskar. Mike Almayehu "Ali" från TV-serien *Det nya landet* intervjuas av Martin Karlsson. Elever från Munkebäcksgymnasiet visar i en fartfylld show vad man kan göra på ett bibliotek. Du får veta vad Ungas akademi är för något ...

Hela programmet finns på <http://www.barnensbibliotek.net>

UNG BILD av biblioteket

- Enkätundersökningen

»JOHAN SÖDERBERG«

GÖTEBORGS STADSBIBLIOTEK

Dagens bibliotek har ett stort utbud av olika medier som låntagarna kan ta del av. Vi lånar ut allt från böcker till CD-rom för datorer. Vi i projektet *Ung bild av biblioteket* är dock inte intresserade av att ta reda på vilka olika medier som ungdomar vill se på biblioteket. Vi vill snarare ta reda på vilka specifika titlar de vill hitta där. Vi var också nyfikna på vilken författare de själva skulle vilja träffa på biblioteket. För att ta reda på detta satte Tina Haglund på Tranemo bibliotek ihop en enkät där eleverna fick svara på frågor med utgångspunkt från att de själva skulle få köpa in medier till biblioteket.

Frågorna som ställdes var:

- ◆ Vilken författare skulle du vilja träffa i biblioteket?

Då biblioteken skall göra satsningar på äldre ungdomar behövs det ibland tips från ungdomarna själva.

Tänk dig att DU får möjlighet att bestämma vad som skall köpas in med tanke på att det skall passa dig och dina kompisar. (Ange bara ett svar på varje fråga)

- ◆ Vilken skönlitterär bok skulle du köpa först?
- ◆ Vilken fackbok skulle du köpa först?
- ◆ Vilken tidskrift skulle du först prenumerera på?
- ◆ Vilken CD skulle du köpa först?

Enkäten delades ut till elever på några gymnasieskolor i Västra Götalandsregionen. De skolor som medverkade var: Bäckänggymnasiet i Borås, Munkebäcksgymnasiet i Göteborg, Naturbruksgymnasiet i Svenljunga, Polhemsgymnasiet i Göteborg och Tranemo gymnasieskola. Totalt fick vi in 225 enkätsvar fördelade på 104 flickor och 121 pojkar.

Efter en hel del detektivarbete efter udda titlar, svårtydda kråkfötter och nonsenssvar har vi nu lyckats sammanställa enkäten i presenterbar form.

Det som först slog oss när vi gick igenom enkätsvaren var vilken stor variation det fanns bland svaren. Undersökningen visar framförallt vilken heterogen grupp gymnasieungdomar är. Till exempel varierade svaren på frågan om skönlitterär bok från önskemål om Bert-böcker, *Isfolket*, *Åshöjden till Brott och straff*, Martin Amis och *Bibeln*. Det är just detta som är utmaningen för bibliotekarierna som arbetar med ungdomar, det är en väldigt bred grupp med väldigt varierade intressen. Hur gör man för att få med alla i sin verksamhet?

Sammanställningen av enkätsvaren kommer att presenteras i vår monter på Bok- och biblioteksmässan i Göteborg. Där kan ni ta del av vilken författare som gymnasieungdomar helst vill se på sitt bibliotek, vilka titlar som är ett måste i bokhyllan och vilka CD som ni behöver köpa in.

Red anm

Apropå frågan om vilken författare ungdomarna skulle vilja träffa i biblioteket, har den uppmärksamme läsaren säkert redan noterat omslagsbildens författarpersonligheter: Astrid Lindgren och Jonas Gardell toppade listan över önskade författare.

Referensgruppen för *Ung bild av biblioteket*

Tina Haglund – projektledare

Bibliotekarierna

Heidi Carlsson Asplund - Alingsås
Margaretha Dahlström - Göteborg, HB
Katarina Dorbell - Regionbiblioteket
Gunilla Eriksson - Göteborg, Älvstranden
Rosa-Maj Hjerpe - Kungälv
Malin Koldenius - Regionbiblioteket
Ewa Kollberg - Regionbiblioteket
Birgit Oxelman - Göteborg, Munkebäck
Johan Söderberg - Göteborg, HB

Ungdomarna

Helen Andreasson - Västra Frölunda
Moa Asklöf-Prescott - Styrso
Hengi Avrokteh - Göteborg
Ulrika Erdes - Skene
Martin Karlsson - Mölndal
Sara Kulneff - Tranemo
Matilda Liljedahl - Göteborg

Martin Karlsson

Vad menar du när du säger att allt är bra?

Du säger att
Alla mår bra!
Men vad menar du egentligen?
Menar du att krigen är slut?
Menar du att kvinnoförtrycket är över?
Menar du att de svarta har det bättre nu?
Menar du att svälten?
Vad menar du egentligen?
Menar du att artister skriver sin egen musik?
Menar du att igen fuskar mer?
Menar du att allt är som det ska vara på jorden?
Nej jag menar bara
Att jag mår bra
Och har funnit mig själv
I dig
Och lever som allt
Och kämpar för
Allt orätt.
Det är det som jag menar med att allt blivit bättre!

Liv i mina dikter

Spring inte bort
Magi doktorn
Den lever
Dikten lever!!!
Nej, nej!
Dikterna Lever!
Titta på dem riktigt
Noga så ser du
Att de lyser som
Himlens alla moln
Och jag är med dem
För jag känner
Mig som ljuset
I molnen.
Jag känner livet
Liv i mina dikter.

Bortom all vilja

Ingen vill väl
Sätta sig i dödens
Rike?
Ingen vill väl dö
Innan man vet vad
Som händer i slutet
Ja, inte jag i alla fall
Ser du på en bra film
Så vill du väl se slutet
Innan du stänger av?
Vissa som tror att
Deras liv är att
Förgäves ta livet av sig
Men de vet ju inte vad
Som väntar bakom hörnet
Tänk bortom all vilja
Och se vad du
Hittar

Alla mina böcker, dom är bara mina.
Ingen annans. Dom är bara, bara mina.
I min bokhylla, ja där finns hur många böcker
som helst.

Små böcker ... tunna böcker ... Stora böcker,
TJOCKA böcker ...

Jag dyker in i dom, vill läsa och analysera vart-
enda litet ord.

-Det är bra att du läser, sa min lärare.
Då ökar ditt ordförråd.

Vad bryr sig en åttaåring om ordförråd??

Den födelsedagen då jag inte fick en enda bok
var den
värsta födelsedag i mitt liv.

Tårar.

Den födelsedagen då jag endast fick böcker var
den underbaraste
födelsedag jag någonsin haft.

Galen glädje.

BÖCKER.

ALLA BÖCKER.

ALLA MINA BÖCKER.

När jag var lite var jag rädd. RÄDD.
Fast det kunde jag ju inte säga.
Här fick man ju inte prata.
Det var det jag var så rädd för.
Tystnaden.
Den talar mer än alla ord i världen.

När jag blev äldre ville jag aldrig gå dit.
Bara gamla tanter som snörpte på näsan om man
råkade
säga nåt.
Äääähhh, varför skulle jag gå dit??
Böcker fanns ju hemma.
Böcker som var bara mina.
Böcker som ingen dum gammal tant gått och
pillat på.

Nu är jag stor, fast jag är liten.
Jag vet vad jag behöver.
Ord.
Böckernas kraft.
På biblioteket finns allt detta.
Inklusive gamla tanter och böcker som andra
pillat på.

Och så tystnaden förstås ...

TYST ... Tyst ... tyst tyst ... tyssst
Jag öppnar dörren ... den knarrar visst lite ... HOPPSAN!!!
Den knarrar ganska mycket.
Men när jag släpper igen dörren bakom mig fylls jag av ett lugn.
En egen värld.
Här kan man gå och titta, läsa, bara sitta och tänka, skriva.
Bara vara.
Inget tjat. Här FÅR man inte tjata.
Här FÅR man egentligen inte säga mycket alls.
Här talar tystnaden, och den talar genom ord.
Den talar genom det skriva ordets kraft.
Öppna dörren.
Öppna en bok så får du se.
Du kommer att häpna.
Jag lovar.

Sara Kulneff

Skrivarlägret i Kungälv

»ROSA-MAJ HJERPE«
BARNBIBLIOTEKARIE

Skrivarlägret hölls i år i orienteringsklubbens stugor i Svartedalen, cirka 15 km öster om Kungälv. Mitt i mörkaste skogen bland myggor och knott flödade fantasin. Lägret pågick i fyra dagar och avslutades med en show på biblioteket i Kungälv för anhöriga och intresserade.

För tredje året i rad hade vi författaren Bo Sigvard Nilsson med oss. Genom sitt kunnande och engagemang inspirerade han 13 ungdomar, 12-16 år, att skriva berättelser, dikter, sångtexter och drama. Musiker Olle Bengtsson var med en av dagarna och satte musik till flera av ungdomarnas texter.

Ungdomarna som kom från olika håll, både i och utanför regionen, var entusiastiska och eniga om att ”vi måste träffas här nästa sommar igen”.

Vi hoppas kunna ge ett smakprov på Bok & Bibliotek den 17 september klockan 14.00 i monter E03:02, *Ung bild av biblioteket*.

Du sitter där i gräset.

Ensam.

Skriver.

Vill du vara ensam.

Jag studerar dig.

Du skriver.

Ett litet leende sprider sig över dina läppar.

Så osäker, vad ska man göra?

Jag vill vara till hjälp, finnas där ...

Du sitter där i gräset.

Ensam.

Skriver.

Jag går.

Julia Sundholm

När Sahra läser

När Sahra läser tystnar vi andra.

Hela rummet fylls av det hon säger.

Hon läser långsamt, tydligt och orden är fulla av känslor.

Hon gör små pauser - då för vi tid att tänka.

Tänka på det hon säger, det budskap hon lyfter fram.

Något händer i magen när orden långsamt bildar meningar.

Något väcks till liv, börjar bubbla.

Hon väcker något.

Bara Sahra kan nå det där som vaknar.

När hon läser.

Malin Lundquist

Varför.

Varför ska man vara som alla andra,

Varför hör ingen mig när jag skriker i ett fullsatt rum,

Varför för man aldrig ha en egen åsikt,

Varför ser solen aldrig åt mig,

Varför måste alltid just jag gå ensam,

Varför ska man följa andras,

Men inte sin egen vilja?

Svara mig, varför!

Elina

Projekterat ...

En bro över ett Helvetesgap! Eller Om skolbibliotek i 2000-talet!

»MALIN KOLDENIUS«

Skolverket har tilldelat GR-utbildning (GöteborgsRegionen), Regionbibliotek Västra Götaland, Pedagogen (Göteborgs Universitet) i Mölndal och Bibliotekshögskolan (Högskolan i Borås) ett uppdrag att utveckla, utbilda och forska om elevers lärande i förhållande till skolbibliotek: men också skolbiblioteket som språkmiljö, om läsande och information och kunskap. Sju skolor i regionen ska arbeta med elever och arbetslag, skolbibliotekarier och rektorer. Främst kommer de att få tid för reflektion och för att diskutera skolutveckling och lärande med utgångspunkt språkmiljö och skolbibliotek. Det är Areniuskolan i Ale, Brattåsskolan och Fässbergsgymnasiet i Mölndal, Källekärrs och Långekärrs skolor på Tjörn, Lexby i Partille och Kärra- och Västerhedsskolan i Göteborg som ingår i arbets-

gruppen. I projektet ingår en utbildning som liknar den som genomfördes förra året med rubriken *Skolbiblioteket som läromiljö*. Adam Nilsson är projektledare och förutom undertecknad ingår Lena Folkesson och Lars Björn i projektgruppen som också leder utbildningen. Vidare finns en referensgrupp med representanter för Skolverket och forskarna och en grupp med bibliotekarier som kallas "nyckelpersoner i lokalsamhället". Arbetet i skolorna beräknas pågå under två år och forskningen i tre.

Det kommer att finnas en webbplats under GR-utbildning, dit Regionbiblioteket kommer att länkas och vi har uppdraget att informera kontinuerligt under arbetets gång. Om någon vill veta mer kontakta mig på e-postadressen malin.koldenius@vregion.se

Kort och Gott

Fortbildning på distan!

»MALIN KOLDENIUS«

Idagarna fick vi information om att Västra Götalandsregionen har tilldelat Regionbiblioteket, Pedagogen och GR-utbildning 156 000 kr för att genomföra skolbibliotekarieutbildning på distans.

De kommuner som tidigare visat intresse för detta uppmanas höra av sig!

Tanken är att alla lärar- och skolbibliotekarier i en kommun ska kunna gå den 10-poängsutbildning vi tidigare givit på Pedagogen i Mölndal och med Internet som kommunikationsplats. Vi kommer genast att börja planera för detta. Vi avser att samarbeta med de lärcentra som finns i kommunerna – och med folkbiblioteken.

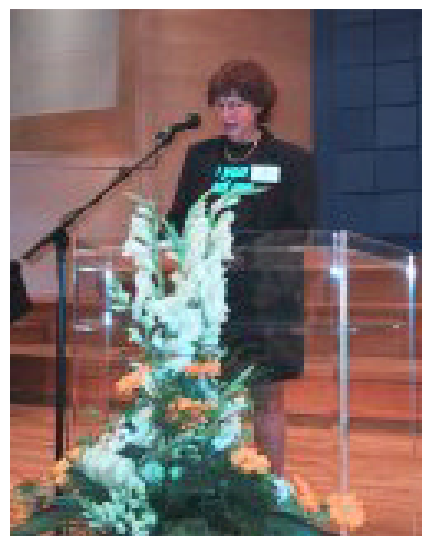
Do you read me?

»MALIN KOLDENIUS«

Den 6-10 augusti ägde IASL-konferensen rum i Malmö. IASL står för International Association of School Librarianship. Jag kunde räkna 11 deltagare från Västra Götaland! Appellen var *Do you read me?* Den mer högtidliga rubriken var *Information literacy – key to the future*. Kring detta tema spans ett nät av informationsteknologi, läsande, Internethantering, kommunala och statliga åtaganden och grundläggande dokument om skolbibliotek, lärande och bibliotekariers roller. Det var mycket spännande och intressant. 33 länder var representerade av de drygt 300 deltagarna. Jag medverkade i den lokala organisationskommittén som

Svensk Biblioteksförnings representant, och hade därför en del arbetsuppgifter under konferensen. Det bästa för min del var att få möjlighet att delta i en förkonferens anordnad av Nordinfo. Den hölls av Jean Donham från Iowa och June Gross från Minneapolis. Dessa helt förtjusande personer med stort kunnande gav oss, 7 deltagare från Norge, Island och Sverige, tre dagar av inspiration, kunskap och en mängd stoff! Jag hoppas kunna sprida detta i mitt framtida arbete. Rubriken för denna förkonferens var *Information Literacy and Student Achievement*.

Läs vidare på www.pedc.se/iasl

Barn- och ungdomskultur

i

Ulricehamn

KARIN SEMBERG

THOMAS JOHANSSON
kultursekreterare

»KARIN SEMBERG«
KULTURCHEF

Starten av en ny förvaltningsorganisation den 1 januari 1999 innebar en satsning på kultur i Ulricehamns kommun. Resultatet blev en egen kulturförvaltning, en renodlad kulturchefstjänst och ett kulturutskott direkt underställt kommunstyrelsen.

Budgetanslagen såg emellertid inte lika positiva ut... När det gällde kultur för barn och ungdom i hela kommunen med cirka 4 000 elever fanns det avsatt 65 000 kr. Det blev den första utmaningen att äska mer pengar, vilket lyckades! Redan år 2000 höjdes anslaget till 170 000 kr

och för 2001 finns 250 000 kr till förfogande. Hälften av anslaget kommer från barn- och utbildningsnämnden.

En nystart av barn- och ungdomskulturgruppen innebar en rivstart för barn- och ungdomskultur. Gruppen präglas av ett stort engagemang under lättsamma former och det har starkt underlättat organiseringen eftersom Ulricehamns kommun är stor geografiskt sett med många små samhällen och därtill många skolor.

Planeringen inför år 2000 innebär att samtliga elever erbjuds kultur i någon

form: teater, musik, dans, författarbesök och skolbio. Vi har också arrangerat *Ungdomens kulturmönstring* vilket blev den kulturella mötesplats alla kulturarbetare drömmer om. Vår strävan är att kulturförvaltningen skall vara med när det händer något i kommunen. Exempelvis finns vi med under en BODAG den 16 september då vi står för barnkultur.

Barn- och ungdomskultur är i allra högsta grad kopplat till biblioteksverksamheten och många arrangemang förläggs till biblioteken.

SAMTLIGA FOTO ULRICEHAMNS TIDNING

Biblioteksverksamhet i **Ulricehamn**

»KARIN EKEGREN«

BIBLIOTEKSCHEF

Många enheter

Det som brukar förvåna utomstående när vi talar om biblioteken i Ulricehamn är antalet bibliotek. I Ulricehamn finns 16. Ulricehamn är en till invånarantalet relativt liten kommun, men till ytan ganska stor med många små samhällen. Förklaringen till att det ser ut så här härrör sig till 1970-talet. I valet mellan bokbuss och fasta enheter, valde politikerna att satsa på en uppbyggnad av små fasta bibliotek. 3 utlåningsstationer är sedan 1997 föreningsdrivna. Under senare år har flera småbibliotek slagits samman med skolbibliotek i skolans lokaler. På så sätt har vi fått ett större samlat bokbestånd som lånas flitigare än tidigare, vi når många fler, framför allt barn och ungdomar och biblioteken ligger i nya, fräscha och ändamålsenliga lokaler som nyttjas dagligen. Just i dagarna har man påbörjat en tillbyggnad på Gällstads skola där filialbiblioteket skall flytta in i en arkitektoniskt mycket spännande byggnad under våren 2001.

Stadsbiblioteket i Ulricehamn ligger i rymliga lokaler, mycket vackert belägna, med utsikt över sjön Åsunden. Lokalerna är ljusa och luftiga och utsikten låter oss följa naturens växlingar årstid för årstid.

Verksamheten

Jag brukar säga om vår verksamhet att vi, utifrån de resurser vi har, bedriver en bra verksamhet där vi strävar efter att ge så god service som möjligt.

Vår uppsökande verksamhet riktar sig främst mot barn och ungdom och vi har sedan många år ett mycket gott samarbete med barnhälsovård, barnomsorg och skola.

De nya medier som efterfrågas mest och som vi satsar mest på är CD-skivor, kassetböcker och video. Eftersom vårt mediaanslag tvingar oss att avstå inköp av många boktitlar, tillhör vi de biblio-

Invånare: 22 286, varav 9 545 i centralorten
Bibliotek: stadsbibliotek, 3 filialer, 12 utlåningsstationer
Budget: 4,3 milj kr, varav 582 000 kr till media
Personal: 8,27 årsarbetare, varav 3,27 bibliotekarier
Öppethållande: vid stadsbiblioteket 37 tim/vecka samt ytterligare 10 tim i tidningsrummet. Övriga bibliotek totalt 52 tim/vecka
Utlån 1999: 8,5 lån/inv

KARIN EKEGREN

tek som sätter stort värde på kulturrådsböckerna och många av våra låntagare blir positivt överraskade över att hitta dessa böcker på sitt eget bibliotek.

Den största förändringen för oss liksom förmodligen för de flesta bibliotek, under senare år, har varit Internet och datorer för allmänheten. På stadsbiblioteket har vi fem publika PC, varav en finns på barnavdelningen och alla filialer har en PC med Internetuppkoppling. Detta har lockat nya besökare till biblioteken. Från början var det mest tonåringar som kom, utan annat syfte än att chatta, men numera bokar vi tider för människor i alla åldrar och med

högst varierande ärenden. Precis som vår tanke och önskan var vid starten.

Under det närmaste året kommer vi att ägna tid åt att systematiskt se över vår verksamhet för att kvalitetssäkra den och för att förbereda oss för en ny era i Ulricehamns bibliotekshistoria.

Nytt kulturcentrum

Den vision jag haft om ett kulturcentrum vid Åsundens strand blir nu verklighet och inom några år byggs en ny anläggning som samlar bland annat utrymmen för kulturarrangemang, högskolekurser, utställningsverksamhet och bibliotek. Detta ser vi fram emot!

Tranemo bibliotek –

bara lite mindre

SAMLING FÖR SAGOSTUND. KERSTIN HELLROTH, KRISTINA JOHANSSON, MARIANNE JUHLIN, KENT LORENTZSON, INGER STARK, HELEN PETERSSON, INGELA LORENTZSON, ANN-LOUISE NYDE

»ANN-LOUISE NYDE«

BIBLIOTEKSASSISTENT

Nog är det med bibliotek som med människor - och förmodligen allt annat också. Även den som vid första anblicken kanske ter sig alldaglig med antydning åt det grå, har vid närmare bekantskap alltid sin egen historia att berätta och sitt unika sätt att vara.

Så är det med oss "småbibliotek" också, även om vi oftast inte riktigt vill tro det. Vi har inte lika många titlar som de stora biblioteken, inte lika många cd eller videofilmer, inte lika många anställda. Men vi har det, bara inte lika många.

Vi är likadana, har samma grundmålsättning med vår verksamhet. Vi är bara lite mindre i vår kostym.

Hur mycket mindre? Ja, antalet anställda är tio varav de flesta arbetar deltid av varierande grad. Fyra filialer: Limmared, Dalstorp, Långhem och Grimsås samt bokbuss ingår i verksamheten. Antalet boktitlar, sisådär 70 000 och då gäller det förstås att vara flitig och flink i fjärrlånehanteringen för att hålla en hög servicenivå till låntagarna!

Är vi små i antalet anställda och litet eget utbud, kan vi i alla fall glädja oss åt rymliga lokaler! Den före detta stickfabriken ger oss 900 kvadratmeter att husera på.

Alla har HB-tjänst

Ganska unika tror vi oss vara när det gäller anställningsformen för vår personal. All personal är nämligen anställd på huvudbiblioteket och har regelbunden tjänstgöring där, om så bara för en dag i

veckan. Ett system som kom till när filialpersonalen, med rätta, kände sig undanskuffad och inte tyckte att de personalmöten de kallades till var några höjddare när det gällde att känna sig som "en i gänget". Mötena kom oftast att handla om huvudkontoret och utvecklingen där med rutiner som kändes fjärran från livet på filialen.

Att förändra anställningsformen, vill vi nog påstå, var ett lyckokast. Nu är alla delaktiga i allt arbete och flexibiliteten har blivit oerhört mycket större. Ingen konkurrens varken mellan huvudkontor och filial eller inbördes mellan filialerna. Servicen till låntagarna blir förstås också bättre när filialföreståndaren även behärskar HB:s rutiner och har goda relationer med kollegorna där. Kort sagt, vi är helnöjda!

Nytt filialgrepp

TVå av våra filialer, Limmared och Långhem, är datoriserade och står alltså i direktkontakt med HB. Dit hör förstås även bokbussen. Grimsås och Dalstorp "står på tur", men där väntar även andra förändringar. I Limmared är biblioteket integrerat med skolbiblioteket och dessutom i alldeles nya fina lokaler.

I Långhem pågår arbetet med integrering och ganska långt framskridna planer finns även för Dalstorp. I Grimsås däremot prövas till hösten ett helt nytt grepp. Biblioteket kommer att flyttas till samhällsföreningens nya lokaler och därmed finnas tillgängligt i betydligt större utsträckning än tidigare. Bemanningen från biblioteket blir densamma men på övrig tid håller föreningens personal ett vakande öga över verksamheten.

Med den positiva inställning samhällsborna har, och den aktiva föreningsverksamheten, är detta ett grepp vi med stor spänning ser fram emot!

Gränsöverskridande

Vår dagliga verksamhet är förmodligen tämligen lik alla andras – fast i vissa fall då förstås mindre i omfattning. Däremot pågår en hel del annat kul både i vår egen regi och i samarbete med andra organisationer av olika slag. Några kanske tycker att sådana aktiviteter ligger utanför ett biblioteks ramar, men än en gång är det skillnaden mellan ”stor och liten” som gör sig gällande. På stora orter finns egna avdelningar och ansvars-områden för olika former av kultur. Hos oss blir gränserna mera flytande.

Vid närmare eftertanke är det nog inte bara de ekonomiska och organisatoriska gränserna som är mindre fasta. I minst lika hög grad gäller det de mänskliga resurserna. Här känner vi varandra och bara inom bibliotekets egna väggar finns en mångfald av kunskap och erfarenhet. Någon är lantbrukare, en annan arkeolog, politiker, skribent eller har ett brin-

nande trädgårdsintresse. Någon har små barn medan andra upplever tonåringarnas kamp in i vuxenlivet eller glädjen av att bli farmor.

Detta är tillgångar som kommer utmärkt till pass när ett barnteatergäng drar in i våra lokaler, ”prova-på-verkstaden” för barn, i samarbete med ABF, drar igång med olika hantverk, det hålls nattotek för tonåringarna eller politikercafé. Det senare en nyhet för våren. Representanter för samtliga politiska partier finns på plats i caféavdelningen för frågor eller bara en pratstund över en kopp kaffe. Till hösten slår våra folkvalda sig ner även på filialerna.

Tonårssatsning

Nu i höst startar kommunen också *Ungdomskortet*. Det finns nämligen ingen ungdomsgård i Tranemo och trycket från ungdomarna är förstås hårt. För att pröva en annan väg än den traditionella ungdomsgården, har kommunens fritidsassistent tagit fram *Ungdomskortet*: ett kort ungdomarna får lösa, för en högst skälig peng, och som ger dem tillgång till en rad aktiviteter förlagda

till vardagskvällarna och i samarbete med föreningslivet på orten. Det mesta från att meka med moppar till att spela *Warhammer*, göra tenntrådssmycken, spela teater eller bli en hejare på att göra videofilm står på utbudslistan.

En kväll i veckan är det tänkt att ungdomarna drar in här hos oss och även här är det ABF som står för en del av ”våra” aktiviteter medan vi själva står för andra. Betalar kalaset, ja det gör kommunens fritidsavdelning.

Varje dag nya möjligheter

Utställningar av högst skiftande slag och mässor, som t ex *Skönhet och hälsa*, är vi inte heller främmande för. Skall sanningen fram är vi nog egentligen inte främmande för något som vi tror kan bidra till Tranemobornas trevnad. Däremot begränsade: begränsade av pengar, tid och ork. Men oh vad mycket vi skulle vilja!!

Som sagt, vi är inte så stora, har inte så mycket av allting. Men vi trivs, vi har roligt och tycker att varje dag innebär nya möjligheter – ja, ja, nästan varje dag i alla fall!!

”Fängslande” barnkultur i Svenljunga

»AGNETA OTTOSSON«

BIBLIOTEKSCHEF

Svenljunga kommun ligger längst söder ut i Västra Götalandsregionen och har cirka 11 000 invånare. Det är en glesbygdskommun med åtta filialer, varav snart fyra är integrerade i skolan. Ett samarbete med Naturbruksgymnasiet inleddes för ett år sedan, där skol- och barnbibliotekarien är samma person, som gör 10 timmar på Naturbruksgymnasiet och 20 timmar på folkbiblioteket. Vi går nu vidare med ett projekt för grundskolan i kommunen.

Barnbibliotekarie

Biblioteket har sedan några månader tillbaka en halvtidsanställd barnbibliotekarie. Uppgiften är i första hand att ta hand om barn upp till 6 år. Den första kontakten tas i samarbete med BVC:s

föräldrautbildning, då de nyblivna föräldrarna kommer till biblioteket. Där tas de emot av barnbibliotekarien som visar biblioteket och berättar om vad som finns att erbjuda. Man tar bl a upp barnens språkutveckling och läsningens betydelse för denna. Föräldrarna får hjälp med att hitta böcker att titta i tillsammans med barnen och att läsa högt ur. Biblioteket kan också ge tips om böcker som är riktade direkt till föräldrarna om t ex barnuppfostran, föräldraskap m m. Regionbiblioteket ger varje nyfött barn ett exemplar av *Barnets första bok*, vilket biblioteket förmedlar vid denna träff. BVC får också till sina väntrum depositioner med barn- och föräldraböcker, vilka byts ut några gånger per år. Förskoleverksamheten, med barn i åld-

rarna 0-5 år, samt förskoleklasserna med 6-åringar är under uppbyggnad. Barnbibliotekarien skall tillsammans med förskollärare och dagmammor hjälpa barnen att få tillgång till bra litteratur. Den direkta kontakten med barnen står i centrum, då man sitter tillsammans, pratar, sjunger, läser rim och ramsor, sagor och berättelser. Även här är föräldrakontakten viktig, med bl a medverkan vid föräldramöten, där man berättar om barnens språk, biblioteket och böckerna.

Barnen besöker biblioteket tillsammans med föräldrar, dagmammor eller förskolepersonal på sagostunder i Galleriet - en utställningslokal som tidigare varit arrestlokal. Där det finns tre celler, varav en är fyllecell, där det finns avspolningsbart golv... Barnen får gå i

SVENLJUNGA BIBLIOTEK SOM 1852 BYGGDES SOM TINGSHUS

”Suckarnas gång”, den underjordiska passagen mellan biblioteket (som byggdes 1852 som tingshus) och fängelset, för att väl på plats i en av de gamla cellerna få lyssna till högläsning. I samband med sagostunden eller tillsammans med sin dagisgrupp får barnen visning av biblioteket och får också låna böcker. Barn från skolans 6-årsverksamhet får med sig ett förbindelsekort hem, som skall fyllas i och skrivas under av målsman. När detta är gjort får barnen egna lånekort, vilket sker i samband med en introduktion om biblioteket, böcker och hantering av media.

Barnkulturgrupp

Svenljunga kommun har en barnkulturgrupp med representanter från skola, barnomsorg samt kultur- och fritidsnämnden. Enhetschefen för kultur- och fritid är sammankallande. Gruppens

uppgift är att eftersträva att varje barn mellan 2 och 16 år ska få en kulturupplevelse per år, framförd av professionella kulturarbetare eller artister. Detta kan givetvis även kompletteras med amatörinsatser. Man försöker även att erbjuda skolbio varje år för alla grundskolans elever, från klasserna 0 till 9. Meningen är att kulturens olika uttrycksformer sprids över åren så att musikkonserter och teaterföreställningar varvas. Barnkulturgruppen samverkar med Musik i Väst och med Läns museets utställningsverksamhet som förmedlar konstpedagoger i syfte att arbeta tillsammans med barnen.

Man försöker också anordna bokprat, författarbesök och ge barnen inblick i andra, för oss främmande kulturer. Som exempel kan nämnas ett besök av en indian från Nordamerika, som berättade om indiansk kultur.

Exempel på vad som anordnats av biblioteket för barnen är, trollkonstnär och trubadur som glädde alla barn mellan 3-7 år i kommunens alla hörn. Föreställningarna spelades på 10 olika ställen i kommunen.

Skolbibliotekarie

Ett unikt samarbete med Kulturrådet har inletts i och med projektet *Ett lyft för skolbiblioteken*, där en skolbibliotekarie anställts för att arbeta med i första hand lärarna i kommunen. Kompetenshöjning för lärarna och skolbiblioteken är målsättningen med detta 3-åriga projekt. Vi glädjer oss mycket åt projektet där vi hoppas att kunna tillsvidareanställa vår skolbibliotekarie efter projektidens slut. Vår barnbibliotekarie heter Mary Ann Hansson och den nyanställda skolbibliotekarien Elisabeth Svensson.

Biblioteks-SM i Falköping

Allt började våren 1999. Vi var tre från personalen vid Falköpings bibliotek som anmälde oss till Biblioteks-SM i Vimmerby. Vi åkte ner en regnig och snöig Kristi himmelfärdsdag och sprang 5 km. Sedan visade sig att vi vann, inte för att vi var snabbast utan vi utsågs till det "sportigaste biblioteket". Vi fick en vacker silverpokal och äran att arrangera nästa biblioteks-SM i Falköping. Väl hemma igen blev vi mottagna som om vi hade vunnit guld i VM.

Vår förvaltningschef tyckte det hela var kul och vi skapade ett projekt som vi döpte till FIS, Friskvård Inför SM. I pro-

jektet ingick en timmes träning på arbetstid. Från februari månad fram till augusti har nästan hela personalen utfört någon fysiskt aktivitet för att vara i form inför vårt bibliotekslopp.

Fredagen den 11 augusti var det dags. Vi deltog i Falköpings karnevalslopp som ett eget litet lopp i vår egen takt... Vi hade bjudit in samtliga biblioteksanställda runt om i Sverige och vi var cirka 35 som tog oss runt en bana på 5 km genom Falköpings gator. Förutom Falköping medverkade Trollhättan, Svenljunga, Göteborgs tingsrätt, Vara och Vitterhetsakademiens bibliotek. Det var en härlig

stämning och biblioteksfolket utmärkte sig i sina röda T-shirt. Vissa sprang fort, andra lunkade och en del gick. Efter vila och dusch samlades vi på biblioteket och utsåg 2000 års "sportigaste bibliotek" som blev Svenljunga. Därefter samlades vi på en restaurang och åt en härlig middag som vi alla var väl förtjänta av. Väl mött i Svenljunga 2001!

*För Falköpings bibliotek
Christina Seveborg
Katarina Norén
Annica Johansson*

AGNETA OTTOSSON, GUNILLA RUNDQVIST, MARIANNE GEDDA, MARY ANN HANSSON
"SVERIGES SPORTIGASTE BIBLIOTEK 2000"

BAKSIDAN

ULLA RHEDIN

Det händer på Vinden

Tisdagen den 7 november kl 19.00 arrangerar Förlagshuset i Göteborg, i samarbete med Regionbibliotek Västra Götaland, *Bilderboken - ett läsäventyr även för vuxna*. Ulla Rhedin, fil dr i litteraturvetenskap, visar bilder ur böcker och berättar vad hon ser i dem. Garanterat mer än vi andra ...

Personalnytt

Gunilla Axelsson är nyanställd bibliotekarie på Björkängsgymnasiet i Borås.
Marie Grumstedt ansvarar numera för Räddningsverkets bibliotek i Skövde.
Monica Ljung är bibliotekarie på Högscolebiblioteket i Vänersborg.
Susanna Månsby är utsedd till ny chef för sjukhusbiblioteken i Göteborg.
Karin Nilsson Kihlström är ny bibliotekarie i Tibro, halva tjänsten innebär ansvar för barnverksamheten.
Evike Sandor är ny chef för NU-biblioteket.
Lena Wallsten är ny skolbibliotekarie på Strömstierneskolans i Strömstad.

Träffa barn- och ungdomsförfattare i *Bokchatten* i höst:

Moni Nilsson-Brännström
Niklas Krogh
Måns Garthon
Gull Åkerblom m fl
För mer information se
<http://www.bibl.vgregion.se/barn>

REDAX

»KERSTIN LORENTZ«

I detta nummer av *Framsidan* möter ni läsare en delvis annan bild av innehållet än vanligtvis. Det beror givetvis på att redaktionen inte vill missa tillfället att visa upp ungdomars kreativitet i samband med *Ung bild av biblioteket*. Karolina, som har skrivit ledaren, är en sjuttonårig elev på Schillerska gymnasiet i Göteborg. Hon vann läns museernas uppsatstävling inför det nya millenniet, *Framtidstro*. Som exempel på ungdomars skapande har vi valt att presentera nyskriven lyrik.

Jag skulle vilja att ungdomarnas engagemang och synpunkter var utgångspunkten för en debatt om hur vi vill utveckla biblioteken efter alla besparingar som har tårt hårt på personal och verksamhet. Vi behöver komplettera innehållet i *Framsidan* med debatt. Vill ni ha en insändarspalt eller något annat? Hör av er till mig, please!

Regionbiblioteket skall i höst, tillsammans med Föreningen Sveriges Länsbibliotekarier och Sveriges Biblioteks-förening, delta i den sk STARK-dagen på Högskolan i Borås. Där skall verksamma bibliotekarier tala för de kommunala biblioteken som arbetsplats, med tanke på att det kan bli svårigheter med personalrekryteringen framöver.

Väntar vi på en ny generation?

ILL: ELISABETH ERIKSON

Saxat ur GP 12 augusti 2000

... Under rubriken *Fröken Rune vill spela fotboll* har Regionbiblioteket bidragit med bokrecensioner till GP:s läsare under rubriken Gratis läsning. Läsarna tipsades om följande: för barn *Det underbara dagshemmet* av Gun-Britt Sundström, för unga *Momo eller kampen om tiden* av Michael Ende och för vuxna *Flugan och evigheten* av Håkan Nesser ...

Saxat ur DN 19 augusti 2000

... I två dagar har Linköping stått som värd för årets bokbussfestival. När festivalen avslutades på fredagen utsågs Göteborgs stadsbiblioteks bokbuss till "Best in show" av konferensdeltagarna. Förutom äran, får man ett vandringspris, en miniatyr av en gammaldags buss på en trä- och silverplatta ...

Nya lokala inläsningar

Nu finns nya lokala inläsningar 2000 på vår webbplats
<http://www.bibl.vgregion.se/talbok.htm>

Redaktionen

Ansvarig utgivare: Lena Skoglund
Redaktör: Kerstin Lorentz
I redaktionen: Per Falk, Karin Semberg

Form: Johan Avedal, Annette Arvidsson
Omslagsbild: Magnus Reed, samt Rabén & Sjögren

Adresser:

Regionbibliotek Västra Götaland
Göteborgsenheten, Box 5404
402 29 GÖTEBORG
Tfn 031-616500 Fax 031-616569
kerstin.lorentz@skara.se

E-post: